

Suunnittelu- ja laskentaosasto

19.12.1997

Työeläkelaitoksille

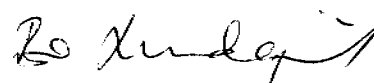
TEL-ELÄKKEEN KARTTUMINEN OSAKUUKAUSISTA 1.1.1998 ALKAEN

Työeläkelakeja muutetaan 1.1.1998 alkaen työmarkkinoiden keskusjärjestöjen ja Työeläkelaitosten liiton edustajien 6.11.1996 solmiman sopimuksen pohjalta. Siinä käsitellään mm. TEL:n piiriin kuuluvien työsuhteiden osakuukausien vakuuttamista, joka muuttaa myös TEL-eläkkeen ja -vakuutusmaksun laskentaa. Näitä laskennan muutoksia selostetaan tässä yleiskirjeessä.

Hallituksen esitys lainmuutoksiksi (HE 202/1997 vp) on lähetetty eläkelaitoksille yleiskirjeellä A 33/97 ja 28.11.1997 vahvistetut lait yleiskirjeellä A 36/97.

ELÄKETURVAKESKUS

Markku Hänninen

Bo Lundqvist

Suunnittelu- ja laskentaosasto

19.12.1997

SISÄLLYSLUETTELO

TEL-ELÄKKEEN KARTTUMINEN OSAKUUKAUSISTA 1.1.1998 ALKAEN

	Sivu
1 YLEISTÄ.....	1
1.1 Lainmuutoksen pääasiallinen sisältö	1
2 TEL:N KUUKAUSITEKNIikka 31.12 1997 SAAKKA.....	2
3 TEL:N UUSI PÄIVÄTEKNIikka 1.1.1998 ALKAEN	2
3.1 Eläkkeen karttuminen ja laskeminen	2
4 ELÄKKEEN LASKEMINEN ERITYISTAPAUKSISSA	3
5 MUUTOKSET MYÖNNETTYIHIN ELÄKKEISIIN	6
6 LISÄELÄKE.....	7
7 PERHE-ELÄKE.....	7
8 EU-ELÄKE	7
9 TEL-VAKUUTUSMAKSU.....	7
10 TIETOJEN VÄLITYS JA REKISTERÖINTI	8
11 VOIMAANTULO.....	8

Suunnittelu- ja laskentaosasto

19.12.1997

TEL-ELÄKKEEN KARTTUMINEN 1.1.1998 ALKAEN

1
YLEISTÄ

Työmarkkinajärjestöt ovat 6.11.1996 sopineet, että TEL-alojen alle kuukauden kestävät sekä vähintään kuukauden kestäneet työsuhteet, joissa palkka jää TEL:n rajamäärää pienemmäksi, vakuutetaan 1.1.1998 alkaen lakisääteisesti soveltuvin osin LEL:n periaatteita noudattaen. Käytännössä tämä tarkoittaa, että työsuhteet vakuutetaan TaEL:n mukaan.

Näiden lyhyiden työsuhteiden eläkevakuuttamista koskevaan sopimukseen sisältyi myös kohta, jonka mukaan TEL-työsuhteiden osakuukausista peritään 1.1.1998 alkaen vakuutusmaksu ja niistä karttuu eläkettä.

1.1
Lainmuutoksen pääasiallinen sisältö

TEL:n 5 §:n 1 momentin 1 kohtaa muutetaan 1.1.1998 alkaen siten, että eläkkeen määrä on 1/8 prosenttia eläkkeen perusteena olevasta palkasta eläkkeeseen oikeuttavaa palvelusajan kuukautta kohti. Vastaavasti muutetaan TEA 6 §:n 2 momentin toista virkettä niin, että eläkkeeseen oikeuttavaa palvelusaikaa ja eläkkeen määrää laskettaessa otetaan huomioon myös vajaa kuukausi. Eläkettä alkaa karttua siis TEL-työsuhteen jokaiselta päivältä entisen kokonaisen kuukauden sijaan.

TEL:n yleiset laskentaperiaatteet säilyvät kuitenkin ennallaan. Työsuhdeaikaa laskettaessa kalenterikuukaudessa katsotaan olevan 30 päivää ja vuodessa 360 päivää. Eläkkeen lykkäys-, varhennus- ja normeeruskertoimet määritetään edelleen kuukauden tarkkuudella laskettua ikää kohti. TEL-eläkepalkan ja työeläkelisän laskentaan ei tule muutoksia.

Myös TEL-vakuutusmaksu lasketaan päivän tarkkuudella 1.1.1998 alkaen.

YEL- ja MYEL-eläkkeet lasketaan edelleen kuukauden tarkkuudella.

Suunnittelu- ja laskentaosasto

19.12.1997

2

TEL:N KUUKAUSITEKNIikka 31.12 1997 SAAKKA

TEL-eläkettä karttuu ja vakuutusmaksu peritään kokonaisilta kuukausilta. Eläkkeeseen oikeuttava aika lasketaan päivän tarkkuudella, mutta ainoastaan täydet kuukaudet otetaan huomioon eläkettä laskettaessa. Työsuhdeaika tulevan ajan tai eläkejakson kanssa lasketaan yhteen päivän tarkkuudella, mutta eläke lasketaan kuukauden tarkkuudella, jättämällä osakuukausi pois. Eri karttuma-aikojen jäännöspäivät siirretään seuraavaan karttumajaksoon. Jälkikarenssiaika lasketaan päivän tarkkuudella. Myös työsuhteen alkamis- ja päättymispäivät rekisteröidään päivän tarkkuudella.

Vakuutusmaksu peritään erääntymisvuosien täysiltä kuukausilta. Vain silloin kun edellisen vuoden puolella alkanut työsuhde tulee TEL:n piiriin seuraavana vuonna, edellisen vuoden työsuhdeaika liitetään maksua laskettaessa erääntymisvuoden aikaan.

Työntekijäin eläkemaksua on jo peritty TEL-työsuhteiden osakuukausiltakin.

3

TEL:N UUSI PÄIVÄTEKNIikka 1.1.1998 ALKAEN

3.1

Eläkkeen karttuminen ja laskeminen

Päiväteknikalla laskettaessa TEL-eläkettä karttuu työsuhteen jokaiselta päivältä. Tekniikkaa sovelletaan sellaisiin työsuhteisiin, jotka ovat voimassa 1.1.1998 tai alkavat sen jälkeen. Eläke lasketaan päiväteknikalla pääsääntöisesti työsuhteen alusta alkaen. Jäljempänä kohdassa 4 mainittuja poikkeuksia lukuunottamatta eläkkeeseen oikeuttavaa aikaa ja erilaisia karttumia laskettaessa, jäännöspäiviä ei tarvitse siirtää jaksosta toiseen.

Ennen 1.1.1998 päättyneistä työsuhteista eläke karttuu täysiltä kuukausilta.

Tulevan ajan eläke lasketaan päiväteknikalla, mikäli eläketapahtuma on 1.1.1998 tai sen jälkeen.

Eläkkeen laskennan yhteydessä aika lasketaan edelleen kuukausina, mutta ilmaistaan murtolukuna. Esimerkiksi 11 kuukauden ja 20 päivän pituinen työsuhde merkitään 11 20/30 kuukautta.

Suunnittelu- ja laskentaosasto

19.12.1997

Esimerkki 1

TEL-työsuhde 11.1.1995 - 30.12.2004. Työsuhteen eläkepalkka on 9 000 mk/kk ja eläkeikä 65 vuotta. Eläkettä karttuu 1,5 % vuodessa.

Työsuhdeaika: 11.1.1995 - 30.12.2004 = 9v 11kk 20pv = 119kk 20pv

Eläke lasketaan työsuhteen alusta lähtien päivätekniikalla.

$$\text{Eläke} = \frac{119 + 20/30}{800} \times 9\,000 = 1\,346,25 \text{ mk/kk}$$

4

ELÄKKEEN LASKEMINEN ERITYISTAPAUKSISSA

Automaattinen katkaisu

Mikäli työsuhteeseen on jouduttu tekemään automaattinen katkaisu, muodostuneita työsuhdejaksota käsitellään kuten erillisiä työsuhteita. Tällöin ennen 1.1.1998 päätetty jakso lasketaan kuukausitekniikalla ja 1.1.1998 tai sen jälkeen päättynyt jakso päivätekniikalla.

Kuukausitekniikalla lasketun jakson mahdollisen osakuukauden jäännöspäivät siirretään kuitenkin päivätekniikalla laskettavaan jaksoon (esimerkki 2).

Täysitehoinen eläke

Myös täysitehoinen eläkkeen työsuhdejakso ja siihen liittyvä tulevan ajan jakso lasketaan eri tekniikoilla, kun työsuhde on päättynyt ennen 1.1.1998 ja eläketapahtuma on 1.1.1998 tai sen jälkeen.

Työsuhdejakson jäännöspäivät siirretään tulevan ajan jaksoon, joka lasketaan päivätekniikalla (esimerkki 3).

Eläkeikä- ja eläkekattumajakset

Eläkekattumien ja eläkeikäjen vaihtelu sekä palvelu yli alennetun eläkeiän eivät ole sellaisia erityistapauksia, että eläke työsuhteesta olisi laskettava lainmuutoksen takia jaksoissa eri tekniikoilla. Näissä tilanteissa eläke lasketaan kaikkien jaksojen osalta koko työsuhdeajalta joko kuukausi- tai päivätekniikalla riippuen siitä päättyykö työsuhde ennen lainmuutosta vai ei. Silloin kun työsuhde päättyy 65 vuoden iän täyttämisen jälkeen, laskentatekniikka määräytyy työsuhteen päättymisajankohdan perusteella.

Mikäli työsuhde päättyy alennetun eläkeiän täyttämisen jälkeen lain voimassa ollessa, alle kuukaudenkin kestäneestä ylipalvelusta karttuu eläkettä päivän tarkkuudella.

Eläkelaitossiirrot

Ennen lainmuutosta tehdyissä eläkelaitossiirroissa ilmoitettuja normeerattuja eläkekuukausia ei tarvitse korjata.

Suunnittelu- ja laskentaosasto

19.12.1997

Esimerkki 2

Automaattinen katkaisu

Työntekijä on syntynyt 6.10.1937. Hän täyttää vanhuuseläkeiän, 65 vuotta, 6.10.2002.

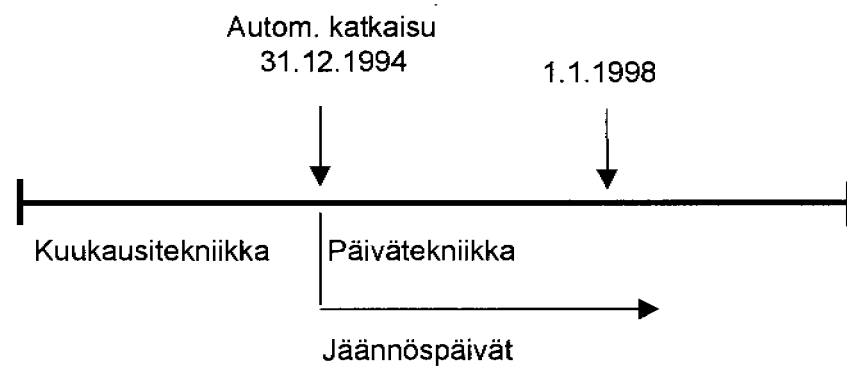
Työsuhde: 16.7.1983 - 6.10.2002

Automaattinen katkaisu 31.12.1994

Ensimmäisen jakson eläkepalkka: 10 500 mk/kk

Jälkimmäisen jakson eläkepalkka: 10 000 mk/kk

Eläke lasketaan automaattiseen katkaisuun asti kuukausitekniikalla:

Aika 1,5 %:n karttumalla: 16.7.1983 - 31.12.1994

= 11v 5kk 15pv = 137kk 15pv,

josta 15 päivää siirretään automaattisen katkaisun jälkeiseen jaksoon.

$$\frac{137}{800} \times 10\,500 = 1\,798,13 \text{ mk/kk}$$

Automaattisen katkaisun jälkeisestä jaksosta eläke lasketaan päivätekniikalla:

Aika 1,5 %:n karttumalla: 1.1.1995 - 31.12.1996 + 15 päivää

= 24kk + 15pv = 24kk 15pv

Aika 2,5 %:n karttumalla: 1.1.1997 - 6.10.2002

= 5v 9kk 6pv = 69kk 6pv

$$\frac{24 + 15/30}{800} \times 10\,000 + \frac{69 + 6/30}{480} \times 10\,000 = 1\,747,92 \text{ mk/kk}$$

Vanhuuseläke yhteensä = 1 798,13 + 1 747,92 = 3 546,05 mk/kk.

Suunnittelu- ja laskentaosasto

19.12.1997

Eläke yhdenjaksoisesta työsuhteesta lasketaan päivätekniikalla työsuhteen alusta lähtien:

Aika 1,5 %:n karttumalla: 16.7.1983 - 31.12.1996
 = 13v 5kk 15pv = 161kk 15pv
 Aika 2,5 %:n karttumalla: 1.1.1997 - 6.10.2002
 = 5v 9kk 6pv = 69kk 6pv

$$\frac{161+15/30}{800} \times 10\,000 + \frac{69+6/30}{480} \times 10\,000 = 3\,460,42 \text{ mk/kk}$$

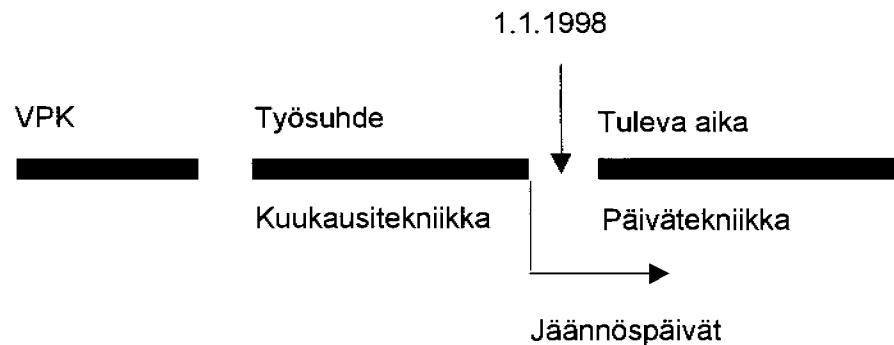
Eläke erillisistä työsuhdejaksosta laskettuna on suurempi.

Vanhuuseläke 1.11.2002 alkaen on 3 546,05 mk/kk.

Esimerkki 3

Täysitehoinen työkyvyttömyyseläke

Työntekijä, joka on syntynyt 9.4.1936 tulee työkyvyttömäksi 15.1.1998.
 Työsuhde: 11.6.1989 - 20.12.1997 (eläkeikä = 65v)
 Eläkepalkka: 12 000 mk/kk
 Vapaakirja: 4 500 mk/kk
 Tuleva aika: 15.1.1998 - 9.4.2001

Ansaittu eläke lasketaan kuukausitekniikalla:

Aika 1,5 %:n karttumalla: 11.6.1989 - 31.12.1995
 = 6v 6kk 20pv = 78kk 20pv,
 josta 20 päivää siirretään 2,5%:n karttumajaksoon.

Aika 2,5 %:n karttumalla: 1.1.1996 - 20.12.1997 + 20 päivää
 = 23kk 20pv + 20pv = 24kk 10pv,
 josta 10 päivää siirretään tulevan ajan jaksoon.

Suunnittelu- ja laskentaosasto

19.12.1997

Ansaattu eläke:

$$\frac{78}{800} \times 12\,000 + \frac{24}{480} \times 12\,000 = 1\,770 \text{ mk/kk}$$

Tulevan ajan eläke lasketaan päivätekniikalla:

Aika 0,8 %:n karttumalla: 15.1.1998 - 9.4.2001 + 10 päivää
 = 38kk 25pv + 10pv = 39kk 5pv

Tulevan ajan eläke:

$$\frac{39 + 5/30}{1500} \times 12\,000 = 313,33 \text{ mk/kk}$$

Vapaakirja ei muutu = 4 500 mk/kk

TKV-eläke yhteensä = 1 770 + 313,33 + 4 500 = 6 583,33 mk/kk

Yksilöllinen varhaiseläke ja työttömyyseläke lasketaan samalla tavalla.

5

MUUTOKSET MYÖNNETTYIHIN ELÄKKEISIIN

TKV,- YVE- ja tt-eläke

Kuukausitekniikalla laskettu työkyvyttömyys-, työttömyys- tai yksilöllinen varhaiseläke muuttuu vanhuuseläkeiässä tavallisesti samansuuruisiksi vanhuuseläkkeeksi. Mikäli eläkkeeseen on sovellettu rajoitussäännöstä tai eläkkeensaajalla on vapaakirjaeläkkeen aikaisia työsuhteita, näistä karttuneet eläkkeet lisätään aiemmin myönnetyn työkyvyttömyyseläkkeen suuruiseen vanhuuseläkkeeseen. Lisättävät työsuhteet lasketaan kuukausi- tai päivätekniikalla työsuhteiden päättymispäivän perusteella.

Kuukausitekniikalla laskettu eläke jatkuu entisen suuruisena, jos eläke myönnetään entisin perustein.

Mikäli täysitehoisena myönnetty eläke päättyy ennen eläkeikää ja siitä muodostuu eläkejako, tätä käsitellään kuten työsuhdetta eli eläkejakson päättymispäivä määrittää sen mitä tekniikkaa käytetään.

Vanhuuseläke

Työntekijällä voi olla kuukausitekniikalla lasketun ja alennetussa eläkeiässä alkaneen vanhuuseläkkeen tai varhennetun vanhuuseläkkeen rinnalla uusia TEL-työsuhteita, joista hänelle karttuu eläkettä. Jos tällai-

Suunnittelu- ja laskentaosasto

19.12.1997

set uudet työsuhteet ovat olleet voimassa 1.1.1998 tai alkaneet sen jälkeen, eläke lasketaan näistä työsuhteista päivätekniikalla.

6

LISÄELÄKE

Rekisteröidyn TEL-lisäeläkkeen määrää laskettaessa otetaan lisäeläkkeeseen oikeuttava palvelusaika edelleenkin huomioon täysinä kuukausina. Jos vakuutusopimuksen mukainen lisäeläkkeen ansainta-aika ei ole täysi, suhteutetaan eläkkeen määrä eläkkeeseen oikeuttavaan aikaan.

Lisäeläkkeen tavoite-eläkettä laskettaessa peruseläke lasketaan kuitenkin 1.1.1998 voimaan tulevien säännösten mukaisesti. Peruseläke ja lisäeläke yhteensä eli tavoite-eläkkeen kokonaismäärä säilyy entisen suuruisena.

7

PERHE-ELÄKE

Perhe-eläke perustuu joko edunjättäjän saamaan eläkkeeseen tai siihen täyteen työkyvyttömyyseläkkeeseen, jonka hän olisi saanut, jos hän kuolinpäivänään olisi tullut työkyvyttömäksi. Perhe-eläke lasketaan aina edunjättäjän eläkkeen laskentatekniikan mukaisesti.

8

EU-ELÄKE

EU-yleiskirjeen A 48/96 mukaan TEL:n mukaisia vakuutuskausia laskettaessa muiden EU-maiden ilmoittamat vakuutuskaudet otetaan huomioon ikään kuin ne olisivat Suomen työeläkelainsäädännön mukaan täyttyneitä kausia. Näin ollen 1.1.1998 lähtien myös muiden EU-maiden ilmoittamat alle kuukauden mittaiset vakuutuskaudet otetaan huomioon. Kuitenkin teoreettista- ja pro rata -suhdetta laskettaessa vakuutusajat otetaan huomioon edelleen maittain täysinä kuukausina jättäen jäännöspäivät pois eli tältä osin päivätekniikkaa ei sovelleta.

9

TEL-VAKUUTUSMAKSU

Vakuutusmaksu lasketaan ajalta ennen 1.1.1998 kuukauden tarkkuudella ja siitä lähtien päivän tarkkuudella. Maksun perusteena oleva palkka 1.1.1998 alkaen on pääsääntöisesti sama kuin työnantajan ilmoittama palkka.

Jos työsuhde alkaa joulukuussa ja TEL:n edellyttämä kuukauden karenssiaika täyttyy seuraavan vuoden tammikuussa, peritään kyseisenä vuonna maksu myös edellisen vuoden puolelle jäävistä työsuhteistä päivän tarkkuudella.

Suunnittelu- ja laskentaosasto

19.12.1997

Liikkeenluovutus- ja muissa vastaavissa tilanteissa, joissa työntekijä siirtyy uuden työnantajan palvelukseen kesken kalenterikuukauden TEL-työsuhteen jatkuessa yhdenjaksoisena, maksut siirtyvät uuden työnantajan vastuulle samana päivänä kuin työsuhdekin. Samoin eläkelaitoksen vaihtuessa uusi eläkelaitos vastaa työntekijän eläkeoikeudesta siirtopäivästä lähtien.

10

TIETOJEN VÄLITYS JA REKISTERÖINTI

Työsuhdetietojen välitys eläkelaitoksesta Eläketurvakeskukseen ja eläkelaitoksesta toiseen säilyy pääosin ennallaan.

Ilmoitusliikenteeseen tulevista muutoksista annetaan ohjeet erikseen C-yleiskirjeessä.

11

VOIMAANTULO

Lainmuutos koskee vain TEL:a ja se tulee voimaan 1.1.1998.